โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

ความเป็นมาของโครงการ

"ลุ่มน้ำปากพนัง" ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราชครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ พื้นที่ทั้งหมดของอำเภอปากพนัง อำเภอชะอวด อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอพระพรหม พื้นที่บางส่วน ของอำเภอลานสกา และ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง ได้แก่พื้นที่ อำเภอควนขนุน และอำเภอป่าพะยอม และจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอระโนด รวมทั้งสิ้น 13 อำเภอ 75 ตำบล 599 หมู่บ้าน ประชากร 128,844 ครัวเรือน 606,323 คน เป็นเกษตรกรในเขตโครงการ ทั้งสิ้น 83,983 ครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรรวม 1.092 ล้านไร่ รวมพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,100 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,937,500 ไร่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการทำนา มากที่สุด มากกว่า 500,000 ไร่

สภาพปัญหาในพื้นที่ทั้งปัญหาการขาดแคลนน้ำจืด ปัญหาดินเค็มและดินเปรี้ยวขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริในการแก้ปัญหา และรัฐบาลได้อนุมัติเปิด " โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ " เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2538

สถานภาพของโครงการในปัจจุบัน

กรมชลประทาน ร่วมกับสำนักงาน กปร.และส่วนราชการต่างๆ จึงรับสนองพระราชดำริในการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังโดยการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทานเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ทั้งระบบลุ่มน้ำ ได้เริ่มงานก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และแล้วเสร็จในปลายปี พ.ศ. 2547 สามารถควบคุมบริหารจัดการน้ำทั้งระบบได้

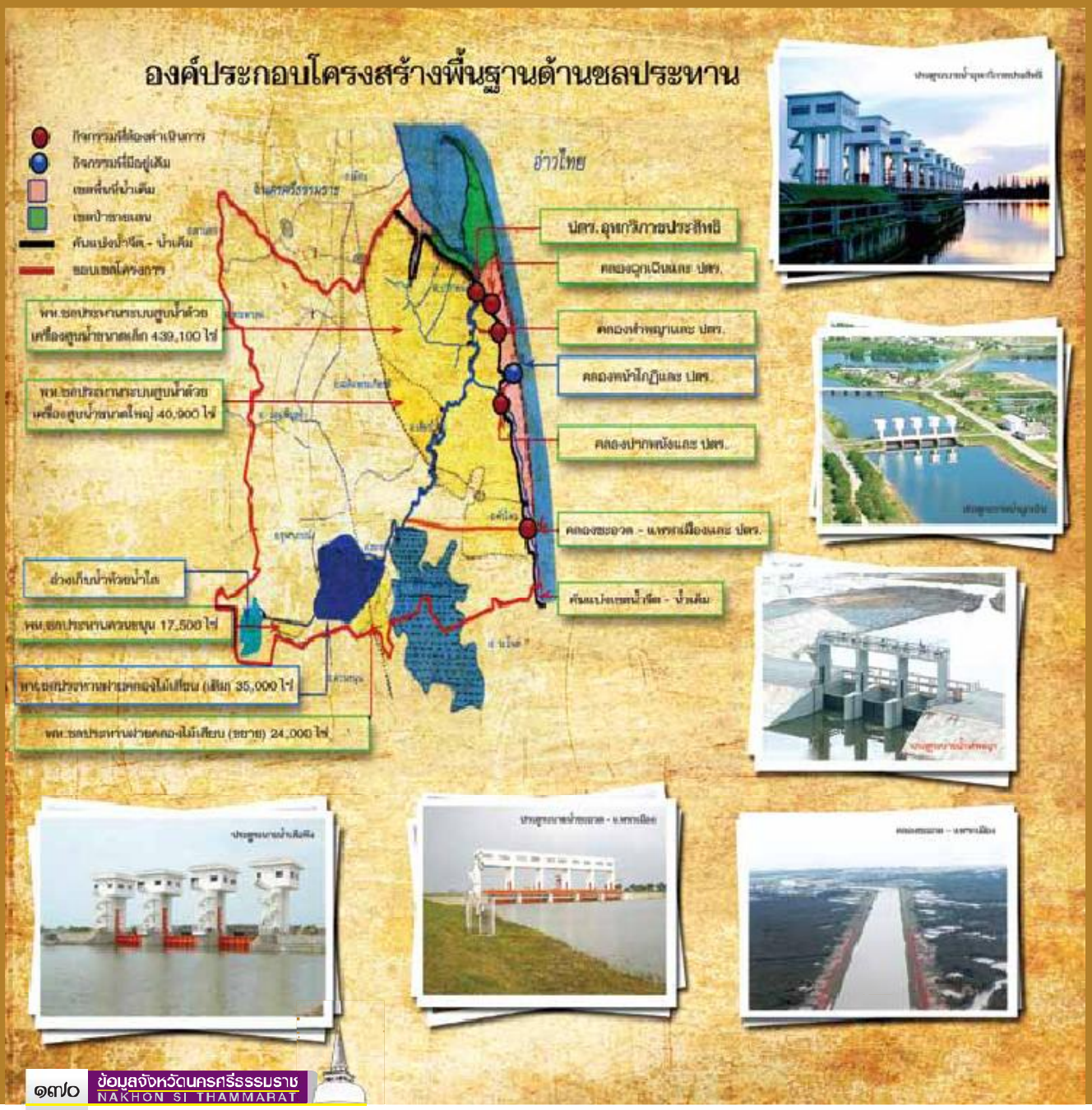
ประตูระบายน้ำปากพนัง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม ว่า " ประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ " (อุ-ทก-วิ-ภาค-ประ-สิด) อันมีความหมายว่า " ประตูที่ให้ประสบความสำเร็จในการแยกน้ำ " คือกุญแจสำคัญอันเป็นศูนย์รวมของการแก้ไขปัญหา

โดยมีคลองระบายน้ำสายหลัก 4 สาย พร้อมอาคารบังคับน้ำซึ่งช่วยในการระบายน้ำหลากในพื้นที่ออกสู่ทะเลด้านตะวันออกได้รวดเร็ว สามารถบรรเทาปัญหาน้ำท่วม และจัดการน้ำเปรี้ยว

มีการพัฒนาระบบชลประทานในพื้นที่รวม 557,000 ไร่และอ่างเก็บน้ำห้วย-น้ำใส ปริมาณเก็บกักปกติ 80 ล้านลูกบาศก์เมตร

มีการก่อสร้างคันแบ่งเขตน้ำจืด - น้ำเค็มมีความยาว 91.5 กิโลเมตร เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของเกษตรกรและความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน
อ่าวไทย
จังหวัดนครศรีธรรมราช
ปตร.อุทกวิภาชประสิทธิ์
คลองลูกเสือนเดช ปตร.
คลองท่าพญานเดช ปตร.
คลองหน้าโกฏินเดช ปตร.
คลองปากพนังเดช ปตร.
คลองชะอวด - แพรกเมืองเดช ปตร.
คันแบ่งเขตน้ำเค็ม - น้ำเค็ม
อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำไส
พท.ชลประทานควนชนุน 17,500 ไร่
พท.ชลประทานฝายคลองไม้เสียบ (เดิม) 35,000 ไร่
พท.ชลประทานฝายคลองไม้เสียบ (ขยาย) 24,000 ไร่